

Poziční list

T: 737 128 471,

E: martin.sedlak@alies.cz

ALIANCE
PRO ENERGETICKOU
SOBĚSTAČNOST

EU 2030: čistá energie pro domácnosti i podniky

Cílem Evropské unie je postupný přechod k nízkouhlíkové ekonomice, naplnění vize bezemisní Evropy v polovině století a splnění závazků Pařížské klimatické dohody, ke které se členské státy unie společně připojily. Mezi základní nástroje klimatické politiky patří postupné zvyšování podílu obnovitelných zdrojů na spotřebě energie. A právě konkrétní podoba obnovitelných cílů do roku 2030 je hlavním tématem dnešních dní. Ve hře je mnoho. Zvýšením podílu obnovitelných zdrojů může Evropa do konce příští dekády ušetřit až 114 miliard EUR.

Europoslanci: Navyšme podíl OZE

Návrh obnovitelných cílů je obsažen v tzv. zimním energetickém balíčku „**Čistá energie pro všechny Evropany**“ představeném Evropskou komisí na konci roku 2016. Jde o soubor opatření, který zavádí nová pravidla pro energetické trhy při zvýšení podílu čisté energie. Cílem je nastavit rámec mezi lety 2021–2030 a co nejvíce přiblížit výhody moderní energetiky občanům EU. Součástí balíčku je i revize směrnice o obnovitelných zdrojích, základního nástroje pro jejich rozvoj.

Původní návrh Evropské komise, která navrhla podíl **obnovitelných zdrojů na energii spotřebované v EU alespoň 27 % v roce 2030, však** vycházel ze zastaralých kalkulací cen elektřiny z obnovitelných zdrojů. Ty se během posledních let významně snížily a pokles lze očekávat i do budoucna, což přiznává i Komise. Výrazný pokles cen zaznamenaly zejména solární a větrné projekty a dle nejnovější studie Mezinárodní agentury pro energetiku (IRENA) může Evropa s přidanou ekonomickou hodnotou a dnešními technologiemi zvýšit podíl obnovitelných zdrojů ze současných 17 % na 34 % v roce 2030.

Pokud by cíle zůstaly nízké, bude EU nadále ztrácet pozici lídra v rozvoji šetrné energetiky a investice i technologický vývoj se trvale přesunou na jiné kontinenty. Právě vhodně nastavený rámec odrážející skutečný evropský potenciál může Evropu dostat zpět na špici. V tomto ohledu nejdůležitějšími okamžiky bylo listopadové hlasování Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) a následné hlasování pléna Evropského parlamentu v lednu 2018. Europoslanci požadují navýšení ambic a navrhují vyšší cíl **alespoň 35 % podílu obnovitelných zdrojů na energetickém mixu EU**. To je výzvou pro členské státy, které v zastoupení ministrů v prosinci navrhly konzervativní cíl 27 %.

Vybrané úspěchy zelené energetiky

1990–2014 **Obnovitelné zdroje uspořily 388 mil. tun emisí CO2 a 166 mil tun ropy**

2014 **Provoz obnovitelných zdrojů zaměstnává přes 1 mil. Evropanů ročně**

2016 **86 % nově instalované kapacity tvořily obnovitelné zdroje energie**

2016 **Každá desátá kilowatthodina vyrobená v EU vznikla ve větrných turbínách**

2016	V roce 2016 dosáhl podíl obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v EU 17 %, což je dvojnásobek oproti roku 2004
2017	€38/MWh je cena větrných projektů v Německu, na které se dostaly díky systému aukcí nových kapacit. Vítr se blíží hranici cen silové elektřiny

Zůstává otevřena i klíčová otázka o zavedení závazných národních cílů. Ty se v řadě států prokázaly jako nejdůležitější hybatel rozvoje šetrné energetiky a cílů do roku 2020. Evropský parlament nyní požaduje cíl závazný na úrovni EU i cíle na úrovni členských států, od kterých se daná země může za určených podmínek odchýlit maximálně o 10 %. Členské země oproti tomu navrhuji pouze závazný Evropský cíl.

Vlastní energie pro všechny Evropany

Mezi hlavní prvky aktualizovaného návrhu směrnice patří i posílení role spotřebitele při účasti na energetickém trhu. Cílem je snížit náklady a posílit energetickou soběstačnost domácností díky využití moderních technologií, které jsou dnes stále dostupnější.

Výroba elektřiny tak nemá být pouze výsadou velkých hráčů, ale v rukou všech občanů EU. ***Občané mají získat možnost elektřinu bez zbytečných překážek vyrábět, skladovat a spotřebovat, včetně prodeje nevyužité energie zpět do sítě.*** Nový přístup představuje demokratickou revoluci v sektoru energetiky. Z pasivního příjemce energie se spotřebitelé mají stát aktivními hráči na trhu s elektřinou - tzv. samovýrobci (samovýrobci elektřiny, prosumers).

Nově pak budou moci významně ovlivnit nejen své účty za elektřinu, ale i celkovou podobu energetického systému. Samovýrobce může být jednotlivec či více osob, typicky domácnosti, sdružení bytů, komerční či nekomerční spolky (např. obchodní centra či školy) v případě, že se nejedná o hlavní podnikatelskou aktivitu. ***Na samovýrobce nemá být nahlíženo jako na běžné dodavatele elektřiny a nemají být zatíženi zbytečnými poplatky, daněmi či jinými povinnostmi.*** Domácnosti by tak ročně mohly prodat až 10 MWh a právnické subjekty až 500 MWh. Nová směrnice nabízí i možnost kontroly sdílených zdrojů třetím subjektem, tzv. agregátorem. ***Podpořen má být i rozvoj energetických komunit, ve kterých budou hlavní roli hrát místní obyvatelé, zastupitelstva obcí, lokální malé, střední podniky či neziskové organizace.***

Významně jednodušší má být i zřízení malého zdroje zelené energie. Od roku 2021 mají vzniknout jednotná kontaktní místa pro vyřízení veškerých záležitostí spojených s instalací malého zeleného zdroje. Občané tak nebudou nuceni absolvovat administrativně náročný a zdlouhavý povoloovací proces na několika úřadech. Nově postačí návštěva jednoho zeleného úřadu, který zajistí vše potřebné.

Vyrobít a uchovat pro pozdější spotřebu

Rozvoj moderní energetiky a samovýroba elektřiny v domácnostech bez zbytečných překážek pozitivně ovlivní i rozvoj malých i větších akumulčních systémů, které umožňují vyrobenou energii uložit pro pozdější spotřebu, případně ji prodat zpět do sítě za tržní hodnotu.

Pozitivní impulsy pro rozvoj akumulčních systémů přináší i další návrhy legislativy zimního energetického balíčku. Revize směrnice a nařízení o trhu s elektřinou mají taktéž za cíl zajistit, aby *na elektřinu z akumulčních zařízení bylo nahlíženo jako na klasický zdroj energie a byly nastaveny férové podmínky pro distribuci regulační energie do sítě*. Ta má sloužit zejména pro zajištění bezpečnosti dodávek a krytí nerovnováhy v distribuční soustavě.

Energetická nezávislost v rukou členských států EU

Na výsledné podobě OZE směrnice se nyní musí v rámci trojstranných jednání shodnout Komise, Rada EU i Evropský parlament. Všechny instituce již vymezily své pozice a vyjednávání za zavřenými dveřmi právě probíhá. Jakmile bude dosaženo dohody o finální podobě textu, směrnice vstoupí v platnost.

Finální podoba bude vysoce pravděpodobně ambicióznější v porovnání s původním návrhem Komise. Krátce před listopadovým ITRE hlasováním Maroš Šefčovič, viceprezident Evropské komise pro Energetickou unii, prohlásil, že díky prudkému poklesu cen technologií obnovitelných zdrojů je vhodné přehodnotit původní návrh. Stejně tak, po plenárním hlasování europarlamentu podpořil návrh navýšení cíle na 35 % i eurokomisař pro klima a energetiku Miguel Arias Cañete. Nejnovější studie navíc dokazují, že zdvojnásobení podílu obnovitelných zdrojů ze současných 17 % na 34 % může Evropě na úsporách přinést 45-114 miliard EUR a podpořit ekonomiku investicemi ve výši přesahující 354 miliardy EUR. Podpora Komise pro navýšení obnovitelného cíle společně se silnou pozicí Evropského parlamentu a aktuálními daty významně ovlivní nadcházející jednání ve prospěch navýšení závazku. Snahou Evropské Komise je, aby zelená směrnice vstoupila v platnost ještě v roce 2018.

Evropské strategie přinesou pozitivní impulsy pro:

- aktivní účast spotřebitele na trhu s elektřinou, včetně možnosti vlastní výroby, pozdější spotřeby a prodeje dále sníží účty za elektřinu a omezí závislost domácností na centrálních dodávkách energie.
- další rozvoj lokálních pracovních míst a podniků
- skladování energie a rozvoj akumulčních systémů, které přinesou nižší spotřebu energie ze sítě, což může být pro české domácnosti zajímavé zejména v souvislosti s diskusí o nové tarifní struktuře a poplatcích za elektřinu v závislosti na velikosti jističe.
- rozvoj čisté malé energetiky, které pomůže zřízení jednotného zeleného úřadu a zjednodušení povolovacího procesu.
- rozvoj energeticky aktivních domácností a komunit v rámci ostrovních systémů, které omezí importy energií z nestabilních regionů, zlepší kvalitu životního prostředí a celkovou energetickou bezpečnost ČR.

Hlavní hity evropské energetické politiky:

- 20% podíl OZE v 2020

Evropa je dle Eurostat na cestě k splnění cíle. V roce 2015 byl podíl OZE na konečné spotřebě EU 16,7 % oproti 8,5 % v roce 2014 a dále roste. Devět členských zemí již nyní překonalo své 2020 cíle, včetně ČR. Nejvyšší podíl zelené energie (53,9 %) má Švédsko. Pouze 3 z 28 zemí nejsou na cestě k splnění cíle.

- Obnovitelné technologie šlapou na paty uhelné elektřině

Původní návrh Komise počítal s cenou 130 EUR/MWh a nutností významné státní podpory pro další rozvoj obnovitelných zdrojů. Ovšem německé aukce nových kapacit dokázaly, že lze cenu zelené elektřiny snížit významně rychleji. Nové projekty větrných elektráren letos nabízí cenu elektřiny okolo 40 EUR/MWh, což je na hranici tržních cen. Cena elektřiny ze solárních elektráren během posledních dvou let poklesla o 40 %. Projekce dalšího snižování cen zelené energie dokazuje ekonomickou racionalitu navýšení cíle a zastaralost původních výpočtů Evropské komise.

➤ Evropa se může vrátit zpět na pozici leadera v obnovitelných zdrojích

Podíl nových zelených investic poklesl ze 46 % v roce 2005 na 17 % v roce 2015. Čína ve stejném období zvýšila objem zelených investic z 11 % na 36 % a v roce 2017 již čínské investice činily 40 % z celkových 333,5 miliard USD investovaných do čistých technologií. Asijské státy dnes dohromady generují přes 60 % nových OZE investic a odsunuly západní ekonomiky na druhou kolej.

➤ Solární a větrné úspěchy

V EU je instalováno přes 100 gigawattů fotovoltaiky, tedy jedna čtvrtina všech solárních panelů na světě. Větrné turbíny vyrobí v Evropě přes 300 terawatthodin elektřiny a pokryjí více než 10 % evropské spotřeby.

Aliance pro energetickou soběstačnost, únor 2018, Praha

Autoři: Tomáš Charouz, Ondřej Šumavský, Martin Sedlák

W: www.alies.cz / E: info@alies.cz

Aliance pro energetickou soběstačnost, únor 2018, Praha